

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 3. februára 2011 v Bratislave v trestnej veci obvineného **J. Č.**, pre trestný čin vraždy v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej už len „Tr. zák.“) a iné, o sťažnosti obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. decembra 2010, sp. zn. 5T 1/2004, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 149 ods. 1 písm. a/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej už len „Tr. por.“) napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e** v celom rozsahu.

II. Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. s poukazom na dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por. žiadosť obvineného **J. Č.** o prepustenie z väzby na slobodu **sa z a m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 30. decembra 2010, sp. zn. 5T 1/2004, podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol žiadosť obvineného **J. Č.** o prepustenie z väzby na slobodu a ponechal ho vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por.

Proti tomuto uzneseniu podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. **J. L.** sťažnosť (č. l. 1047 – 1052 spisu). Napadol ňou pritom tak nesprávnosť výroku uznesenia ako aj porušenie ustanovení o konaní, ktoré mu predchádzalo.

Obvinený je predovšetkým toho názoru, že Krajský súd v Banskej Bystrici procesne pochybil pri aplikácii § 564 Tr. por. vo vzťahu k dôvodom väzby, keď postupoval podľa nesprávneho právneho predpisu, rovnako ako Najvyšší súd Slovenskej republiky. Podotkol, že zákon jednoznačne určuje, že právne relevantným okamihom určujúcim aplikáciu nového Tr. por. na vec je okamih podania obžaloby a ak teda táto bola podaná do 31. decembra 2005 (v predmetnom prípade bola podaná vo februári 2004), musí sa súdne

konanie vykonať podľa zákona č. 141/1961 Zb. Tr. por. účinného do 31. decembra 2005. Uvedené sa vzťahuje tak na prvostupňové konanie, na ktoré je príslušný krajský súd, ako aj na odvolacie konanie. Len konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch sa vykonáva podľa Tr. por. účinného od 1. januára 2006. Zdôraznil pričom, že v zmysle § 564 ods. 5 Tr. por. je aj o lehotách a dôvodoch väzby potrebné rozhodnúť podľa ustanovení Tr. por. účinného do 31. decembra 2005. Z dôvodov uvedených má preto za to, že tak napadnuté rozhodnutie krajského súdu o zamietnutí žiadosti obvineného o prepustenie z väzby, ako aj samotné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o vzatí obvineného do väzby je nesprávne, v rozpore s platným právom, keďže vzhľadom na ust. § 564 ods. 4, ods. 5 Tr. por. sa malo o dôvodoch väzby rozhodnúť podľa § 67 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005.

Ako ďalej zdôraznil, v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (poukázal pritom na R 95/1999) je nutné rešpektovať ústavnú zásadu, že obvineného možno vziať do väzby len zo zákonných dôvodov a uvedená ústavná zásada sa odráža aj v rozhodnutiach Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 7/2000 zo 16. novembra 2000, z ktorého o. i. vyplýva, že obvinený môže byť do väzby vzatý a v nej držaný len z tých zákonných dôvodov, ktoré sú uvedené vo výrokoch súdnych rozhodnutí. Avšak vo výroku uznesenia dovolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o jeho vzatí do väzby, sú uvedené také zákonné dôvody, ktoré sú v rozpore s platnými právnymi predpismi, pričom na základe rovnakých dôvodov rozhodol o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby aj prvostupňový súd (*„dospel k záveru ..., že naďalej trvajú dôvody väzby u obžalovaného podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por., pre ktoré bola obmedzená osobná sloboda obžalovaného 9. decembra 2010 Najvyšším súdom Slovenskej republiky.“*).

Z dôvodov vyššie uvedených je teda podľa obvineného zrejmé, že rozhodnutie prvostupňového súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Tr. por. je v rozpore so zákonom, keďže na predmetné súdne konanie, vrátane konania a rozhodovania o väzbe sa Tr. por. účinný od 1. januára 2006 nevzťahuje.

Obvinený následne upozornil tiež na tú skutočnosť, že aj v prípade, ak odvolací súd dospeje k záveru, že rozhodnutie o väzbe podľa § 71 Tr. por. je na mieste, je uvedené rozhodnutie aj tak nesprávne, a to bez ohľadu na Trestný poriadok, ktorý sa na prejednávanú vec vo vzťahu k dôvodom väzby vzťahuje. Má totiž za to, že aplikácia ustanovenia § 67

ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, resp. aplikácia ustanovenia § 71 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy len v prípade, ak sa obvinený berie do väzby v trestnej veci prvýkrát po vznesení obvinenia. On však bol v prejednávanej trestnej veci do väzby vzatý opätovne, keď už bol z väzby v tejto trestnej veci prepustený Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Súd mal teda povinnosť skúmať zákonnosť jeho väzobného stíhania v závislosti od existencie dôvodov väzby podľa § 67 ods. 3 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, resp. v prípade postupu podľa v súčasnosti platného zákona mal väzobné dôvody posudzovať podľa § 71 ods. 2 Tr. por. (dôvody pre opätovné vzatie obvineného do väzby v tej istej veci). V súvislosti s uvedeným zároveň poukázal na to, že *na rozdiel od dôvodov väzby uvedených v § 67 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por. účinného do 31. decembra 2005 (teraz § 71 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por.), dôvody väzby uvedené v § 67 ods. 3 písm. a/ až písm. c/ Tr. por. účinného do 31. decembra 2005 (teraz § 71 ods. 2 písm. a/ až písm. c/ Tr. por.) predpokladajú existenciu konkrétnych skutočností, ktoré preukazujú dokonané konanie obvineného uvedené v jednotlivých dôvodoch tejto väzby (R 39/2004).*

Obvinený poukázal i na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 34/2004 z 1. júna 2004, v zmysle ktorého *ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky poskytujú tak ochranu právu na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj ochranu právu na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná.*

V prípade, že by sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožnil s právnou argumentáciou vyššie uvedenou, uviedol obvinený i ďalší dôvod, svedčiaci o tom, že napadnuté rozhodnutie nie je v súlade so zákonom. Krajský súd totiž rozhodoval o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na neverejnom zasadnutí, pričom v súlade s ust. § 302 ods. 2 Tr. por. mali on i jeho obhajca právo sa na tomto neverejnom zasadnutí osobne zúčastniť. Podľa zápisnice o jeho výsluchu a zápisnice o neverejnom zasadnutí sa malo toto konať hneď po jeho výsluchu dňa 30. decembra 2010, avšak ani on a ani jeho obhajca nemali o tom žiadnu vedomosť, zo strany súdu o tom vôbec neboli upovedomení (dozvedeli sa o tom až v okamihu doručenia napadnutého uznesenia). Súd teda takýmto chybným postupom - v rozpore s príslušnými ustanoveniami Tr. por. - podľa obvineného vážne porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces, právo na obhajobu a právo, aby bola jeho vec prejednaná v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Na základe vyššie uvedených skutočností obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej

Bystrici z 30. decembra 2010, sp. zn. 5T 1/2004, podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil a rozhodol vo veci sám tak, že ho prepustí z väzby na slobodu.

Spisový materiál v posudzovanej veci bol Krajským súdom v Banskej Bystrici 25. januára 2011 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky za účelom rozhodnutia o predmetnej sťažnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky primárne zistil, že sťažnosť je prípustná a bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote. Na základe toho potom postupom podľa § 147 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako i konanie jeho vydaniu predchádzajúce a zistil, že sťažnosť obvineného J. Č. je sčasti dôvodná.

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že dňa 17. februára 2004 bola prokurátorkou Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici pod sp. zn. Kv 45/2003 podaná obžaloba na obvineného J. Č. pre pokus trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1 Tr. zák. v súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. (bod 1/ obžaloby) a pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. (bod 2/ obžaloby) na skutkovom základe tam uvedenom.

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. mája 2007, sp. zn. 5T 1/2004, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2009, sp. zn. 4To 13/2008, bol obvinený J. Č. právoplatne odsúdený pre vyššie uvedené trestné činy na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov so zaradením do tretej nápravno-výchovnej skupiny. Bol mu tiež uložený trest prepadnutia vecí, ochranný dohľad na dobu dvoch rokov a povinnosť nahradit' spôsobenú škodu.

V dôsledku dovolania podaného obvineným Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom z 9. decembra 2010, sp. zn. 1Tdo V – 22/2010, vyslovil, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2009, sp. zn. 4To 13/2008, a konaním, ktoré tomuto uzneseniu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 238 ods. 1, ods. 3 a § 185 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. v neprospech obvineného J. Č.. Toto rozhodnutie zrušil a zároveň zrušil i rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. mája 2007, sp. zn. 5T 1/2004 v celom rozsahu, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo

nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky súčasne uznesením z 9. decembra 2010, sp. zn. 1Tdo V – 22/2010, podľa § 380 ods. 2 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. rozhodol o tom, že dňom 9. decembra 2010 berie obvineného J. Č. do väzby, pričom táto sa bude vykonávať v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica.

Dňa 17. decembra 2010 podal obvinený na Krajskom súde v Banskej Bystrici žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (č. l. 1031 – 1032 spisu). Túto odôvodnil v podstate tým, že väzba je u neho nezákonná, keďže podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva možnosť uloženia vysokého trestu nie je dôvodom väzby a odôvodňovanie väzby neprávoplatným rozhodnutím v inej veci je porušením prezumpcie nevinu podľa Ústavy Slovenskej republiky. Ako ďalej uviedol, Najvyšší súd Slovenskej republiky mu na zasadnutí konanom 2. mája 2005 nepredĺžil väzbu a prepustil ho na slobodu, pričom v zmysle zákona, po prepustení obvineného na slobodu pre porušenie zákona už tohto nemožno vziať do väzby v tej istej veci, a to ani po uplatnení mimoriadnych opravných prostriedkov.

Pri výsluchu konanom 30. decembra 2010 na Krajskom súde v Banskej Bystrici obvinený doplnil svoju žiadosť názorom, že Najvyšší súd Slovenskej republiky mal pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby postupovať podľa § 564 ods. 5 Tr. por. a o dôvodoch väzby mal rozhodovať podľa Tr. por. účinného do 31. decembra 2005. Z uvedených dôvodov je teda podľa jeho názoru väzba nezákonná, a preto by ho mal krajský súd prepustiť. Poukázal zároveň na to, že dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. nie sú u neho dostatočne zdôvodnené. Obhajca obvineného navyše uviedol, že ak by sa súd s vyššie uvedeným názorom obvineného nestotožnil, má za to, že treba postupovať podľa § 71 ods. 2 Tr. por., keďže obvinený bol už v tejto trestnej veci z väzby prepustený (č. l. 1038 – 1039 spisu).

Podľa § 564 ods. 4 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 **vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie v prvom stupni príslušný krajský súd podľa doterajších predpisov.** Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná najvyšší súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil krajskému súdu na vykonanie konania v prvom stupni nepríslušný súd.

Podľa § 564 ods. 5 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 **konaním podľa** odsekov 3 a 4 sa **rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby podľa doterajších predpisov**, vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby najvyšším súdom.

Podľa § 564 ods. 6 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 ustanovenia odsekov 3 a 4 neplatia pre ďalšie konanie v takej veci, ak súd za účinnosti tohto zákona právoplatne vrátil vec prokurátorovi na došetrenie.

Podľa § 67 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu,

a/ že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť hneď zistiť, ak nemá stále bydlisko,

b/ že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených, alebo ináč mať obťažovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 67 ods. 2 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby tiež vtedy, ak je trestne stíhaný pre trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej osem rokov, aj keď nie sú dôvody väzby dané podľa odseku 1.

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania súdu. O takej žiadosti sa musí neodkladne rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí štrnástich dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v prvom rade konštatuje, že sa plne stotožňuje s tým názorom obvineného, že krajský súd pochybil, keď v rozpore s vyššie citovanými ustanoveniami § 564 ods. 4 a ods. 5 Tr. por. účinného od 1. januára 2006, ako súd konajúci v prvom stupni, postupoval v posudzovanej veci podľa súčasne platného Trestného poriadku.

Pokiaľ však ide o dôvody väzby – tzv. úteková a preventívna väzba, je rovnako ako krajský súd toho názoru, že tieto u obvineného naďalej trvajú, avšak s poukazom na vyššie uvedené ide nie o dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por. účinného od 1. januára 2006, ale o obsahovo totožné dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por.

Dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a/ Tr. por. je pritom odôvodnený predovšetkým tým, že obvinený sa po tom, ako bol po uplynutí dvojročnej väzby 2. mája 2005 prepustený na slobodu - konkrétne odo dňa 3. novembra 2005, kedy opustil políciu, na ktorú sa dostavil za účelom výsluchu v inej trestnej veci (v tejto veci mu bolo v uvedený deň vznesené obvinenie), viac ako dva a pol roka zdržiaval na neznámom mieste a vyhýbal sa tak trestnému konaniu, pričom pri zatknutí dňa 12. júna 2008, na základe príkazu na zatknutie vydaného Okresným súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. Tp 11/2006 dňa 20. januára 2006, preukázal svoju totožnosť falošným služobným preukazom príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky č. 04195 znejúcim na meno I. K..

Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c/ Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s tým, že tento je odôvodnený tak kriminálnou minulosťou obvineného ako aj jeho osobnostnými danosťami preukázanými znaleckým posudkom z odboru psychológie, z ktorého o.i. vyplýva, že emočná labilita obvineného vytvára predpoklady pri zvýšenej precitlivelosti a nedostatku zmyslu pre objektívny pohľad pre nečakané explózie hnevu, čo prichádza do úvahy tak pri požití psychoaktívnej látky ako aj v emočne záťažovej situácii. Napriek tomu, že hladina agresívnych tendencií nevybočuje z bežných hraníc a agresivita je osobnosti cudzia, sú možné na podklade zníženia prahu pre jej uvoľnenie jej erupcie.

Čo sa týka toho názoru obvineného, že v posudzovanom prípade sa malo postupovať podľa ustanovení upravujúcich dôvody opätovnej väzby (§ 67 ods. 3 Tr. por.), tak s týmto nemôže Najvyšší súd Slovenskej republiky súhlasiť. Prípadnú väzbu po zrušení právoplatného rozhodnutia v dovolacom konaní a vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie je totiž potrebné posudzovať samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní, a teda aj bez ohľadu na tú skutočnosť, či bol obvinený v pôvodnom konaní ešte pred nástupom na výkon trestu odňatia slobody v danej trestnej veci z väzby prepustený.

A napokon k tej výhrade obvineného, že on ani jeho obhajca neboli v rozpore s § 302 ods. 2 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 prítomný na neverejnom zasadnutí krajského súdu, na ktorom bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, je potrebné uviesť iba toľko, že táto je z pohľadu už vyššie uvedeného irelevantná (viď § 240 o nasl. Tr. por.).

S ohľadom na uvedené je teda zrejmé, že dôvody väzby sú v posudzovanom prípade dané, pričom vyššie spomenuté pochybenia Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením napravil, a preto nie je dôvod na prepustenie obvineného z väzby.

Na základe vyššie uvedených dôvodov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, ako je uvedené v enunciaci tohto rozhodnutia.

Na záver treba len podotknúť, že aj napriek tomu, že obvinený namietal použitie ustanovení z Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006, domáhal sa v dôvodoch svojej sťažnosti, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a nie podľa § 149 ods. 1 písm. a/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 3. februára 2011

JUDr. Peter H a t a l a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová